

Till kännedomen om Abiskotraktens Hemiptera

AV FREJ OSSIANNILSSON

Abiskoområdets hemipterfauna har ännu ej varit föremål för ett grundligare studium. Den fyndförteckning som presenterats av Jensen-Haarup & Lindberg (1931) grundar sig på material som inom ramen för en allmän inventering av hela faunan inom området insamlats av kunniga och nitiska entomologer, av vilka dock ingen specialiserat sig på eller inom ordningen *Hemiptera*. Håkan Lindberg har i två publikationer (1926, 1960) redovisat resultaten av lika många besök i Abisko, båda dock helt korta, i det att det första besöket var inskränkt till tre, det senare till en enda dag. Ovannämnda trenne publikationer befattar sig uteslutande med *Heteroptera* och *Auchenorrhyncha*, medan övriga hemiptergrupper lämnats helt obeaktade.

Jag har i insamlingssyfte besökt Abisko fyra gånger, 1955, 1964, 1965 och 1966, men intet av dessa besök har varat längre än ett par veckor. Det är därför uppenbart att ej heller mina bidrag till utforskandet av områdets hemipterfauna kan ge någon fullständig bild av denna. Detta framgår även av det förhållandet att jag trots koncentration på *Hemiptera* ej återfunnit alla i Abiskotrakten tidigare anträffade arter. Kanske kan tiden likväl nu vara inne att presentera en sammanställning av de insamlingsresultat som hittills föreligger. Denna grundar sig förutom på ovan citerade publikationer och mina egna insamlingar även på i våra entomologiska museer och i växtskyddsanstaltens insektssamling förvarat material, av vilket jag genom tillmötesgående av respektive föreståndare haft tillfälle att taga del.

Mina egna insamlingar har begränsats till Abisko i trängre bemärkelse, d.v.s. nationalparken och naturvetenskapliga stationen med omgivning, vidare till Björkliden, Djupvikens lappläger och ett område på Torne träskets nordsida mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden. Ur det föreliggande museimaterialet har medtagits uppgifter om fynd från ett något större område, som i väster sträcker sig fram till Riksgränsen. Från området mellan Torne träskets östra ände och Kirunas stadssamhälle föreligger inga fynd, varför östgränsen för det här beaktade området kan anses sammanfalla med meridianen för 20° östlig längd.

Trots den ofullständighet som ovan påtalats har undersökningen givit åtskilligt av intresse även utöver fynduppgifternas värde som bidrag till kännedomen om de funna arternas chorologi. Flera överraskande fynd har gjorts. Sådana oväntade arter är *Rhopalosiphoninus tulipaellus*, *Acyrtosiphon brevicornis*, *Sitomyzus vibei*, *Matsucoccus pini*, *Steingelia gorodetskia* och *Helio-coccus osborni*. På grund av den luckighet som ännu vidlåder vår kännedom

om bladlössens och ännu mer sköldlössens utbredning bör dock dessa fynd ej föranleda alltför vidlyftiga spekulationer. Arterna *Schizaphis variegata* och *Aphis astragali* är beskrivna på material från Abisko. Värdefullt ur speciella synpunkter är det material av *Teratocoris saundersi* och *Trioza viridula* som förf. kunnat insamla och som kommer att utnyttjas i annat sammanhang.

Jag begagnar tillfället att frambära mitt hjärtliga tack till naturvetenskapliga stationens föreståndare, professor Gustaf Sandberg, vilken ställt stationens resurser till mitt förfogande och med aldrig svikande beredvillighet hjälpt mig med bestämning av växtmaterial samt med värdefulla råd och anvisningar i olika sammanhang. Ett värdsamt tack är jag även skyldig styrelsen för Vetenskapsakademiens forskningsstationer i övre Norrland, som beviljat mig fri bostad och arbetsplats vid Abisko naturvetenskapliga station vid mina besök i området, och statens naturvetenskapliga forskningsråd, som tilldelat mig anslag till resorna.

Heteroptera

Arctocoris carinata (C. Sahlb.). Torne träsk (Zetterstedt 1838, 285); Torne träsk (Lundblad enligt Lindberg 1944, 126); Torne träsk (R. Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko 25.6.1928 (L. Brundin enl. ex. i riksmuseet).

Callicorixa producta (Reuter). Abisko (Lundblad 1927, 88; förf. 11.7.1964 och 9.8.1966); Torne träsk, ett exemplar i Zetterstedts samling. Hit hör troligen även de exemplar som Lundblad (1922, 154) och Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 37) under namnet *praeusta* Fieb. omnämner från Abisko resp. Pátsojaure och Nuolja-bäcken, jfr. Lundblad 1936, 54 (fotnoten).

Glaenocoris cavifrons Thomson. »Torneå Träsk», en ♀ i Zetterstedts Lapponica-samling; 2 ex. i mindre sjö nära Abiskojokk (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 37); 5 ♀♀ på Pallentjåkko (I. Agrell enligt Ossiannilsson 1960, 171).

Gerris lateralis Schumm. Några tjärnar i Abisko-området och i Njuorajokks dal (Lundblad 1923, 95); Abisko (Lindberg 1926, 111); Torne träsk (Malaise enl. ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko 11. och 12.7.1964, 9.8.1966 (förf.); Nuolja 13.7.1964 (förf.). — Enligt Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 38) är »*Gerris thoracicus* Schum.» »ej sällsynt i reg. subarctica i gölar och småsjöar med *Carex*-vegetation». Då Abisko ej återfinnes bland utbredningsuppgifterna för *thoracicus* i Lindberg (1944), och då nordligaste säkra svenska fyndort för nämnda art ligger i Gstr. (Lundblad 1915), är det sannolikt att Jensen-Haarups uppgift är felaktig och i verkligheten avser den i Sverige överallt allmänna *lateralis*.

Gerris odontogaster (Zett.). Abisko 3.7.1951 (Klefbeck), 6.7. och 12.7.1964 (förf.).

Chiloxanthus stellatus (Curtis) (*borealis* (Stål)). Torne Träsk, reg. alp. (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens och Lunds entomol. museums samlingar); Björkliden 1928 (L. Brundin, ett ex. i Lundamuseets samling); Riksgränsen (O. Sjöberg enl. uppgift, i riksmuseets samling).

Salda littoralis (L.). Abisko vid Nuoljatunneln (reg. subarct.), på Nuolja (reg. arct.) och på Vassitjåkko (videzonen) 1927 (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 37); Björkliden 9.8.1965, 8 ex. (förf.).

Saldula scotica (Curtis). På strand vid Torne träsk 1930 och på sandstrand vid Abiskojaure 1930 (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38); Abisko vid träskestens strand 19.7.1939, 2 ex. (C. H. Lindroth); Riksgränsen 1.—5.9.1947 (O. Sjöberg); förf. har tagit 1 ex. nära Abisko turiststation 10.7.1964, 1 ex. på Slättatjåkko

2.7.1964 och talrika ex., däribland ungstadier, på norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964.

Saldula orthochila (Fieber). Vid Abiskoajokks nedre lopp 30.7.1927 (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 37) (*Salda*); Riksgränsen 1.—5.9.1947, 2 ex. (O. Sjöberg).

Saldula saltatoria (L.). Vid bäck i videzonen på Nuolja 29.6.1927 (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38, *Salda*); Abisko 6.—10.9.1947, 1 ex. (O. Sjöberg); Abisko 17.7.1955, 1 ex. (förf.).

Saldula c-album (Fieber) ?. Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 37, *Salda*) anför ett fynd av ett ex. i reg. subarctica nära Björkliden 17.8.1927. Frågetecknet är de citerade auktorernas, men jag har ej haft tillfälle att undersöka exemplaret.

Saldula opacula (Zett.). Abisko 14.7.1939, 1 ex. (Lindroth).

Teloleuca pellucens (F.). Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling).

Calocoris fulvomaculatus (De Geer). 1 ex. vid Abiskojokk (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38).

Lygocoris contaminatus (Fall.). Funnen vid Torne träsk av Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling.

Plesiocoris rugicollis (Fall.). Abisko juli 1938, 1 ex. (I. Agrell); på *Salix glauca* i Abisko 10.8.1965, 1 ex. (förf.).

Stenodema holsatum (F.). Abisko nära turiststationen 9.8.1965 och 8.8.1966; på norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964 (förf.).

Teratocoris viridis Dgl. & Scott. Abisko (Lindberg 1926, 110); ett flertal fynd från olika lokaler inom Abisko-området redovisas av Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 38). I växtskyddsanstaltens samling föreligger 1 ♀ från Torne träsk (Malaise leg.). Arten är allmän på myrarna i Abisko-trakten, där förf. insamlat inalles 44 ex. 8.8. och 10.8.1965.

Teratocoris saundersi Dgl. & Scott, inklusive *herbaticus* Uhler sensu Reuter. Två ex. vid Nuoljatunneln resp. Abiskojokk (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38); Abisko juli 1936 och 1938 (Ivar Agrell), 17.7.1949, 2 ♀♀ (Lundblad). — På gräs (*Poa pratensis* i närheten av turiststationen, närmare bestämt utanför stugan »Bojan», har jag funnit en *Teratocoris*-population (skattad 9.8.1965 samt 4.—8.8.1966), som jag länge varit benägen att uppfatta som tillhörig arten *herbaticus*. Sedan jag haft tillfälle att undersöka cotyper av *herbaticus*, och i ljuset av den diskussion som på senare år förts i litteraturen, har jag ändrat uppfattning i denna fråga. Jag skall i annat sammanhang mera utförligt redogöra för min nuvarande ståndpunkt, som i korthet går ut på att arten *T. saundersi* visar en utpräglad benägenhet för rasbildning. Populationen i Abisko avviker morfologiskt påtagligt från »typiska» *saundersi* men tydligt även från *herbaticus*-typerna och från den ras som förekommer på Island.

Leptopterna ferrugata (Fall.). Abisko-området 11.7.1954 (Nils Rydén); Abisko i närheten av turiststationen 8.7.1964, 1 juv., 13.7.1964, 1 ♀, 10.8.1965, 2 ♂♂, 9.8.1966, 1 ♀ (förf.).

Bothynotus pilosus (Boh.). Abisko vid Nuoljabäcken, 2 ex. (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38); Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko i närheten av turiststationen, 1 ♂ och 1 ♀ 5.8.1966, 1 ♂ 8.8.1966 (förf.); Slåttatjåkko, reg. subarct., hävning bland *Equisetum*, *Lastrea dryopteris* och *Lycopodium* 7.8.1966, 2 ♂♂, och 8.8.1966, 4 ♂♂ (förf.). — En sällsynt art, vars ekologi ännu är outredd.

Globiceps salicicola Reuter. Abisko (Forsslund m.fl. enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 38); Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko på myrmark 5.8.1966, 1 ♀ (förf.).

Mecomma ambulans (Fall.). Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko 17.7.1949, 2 ♀♀ (Lundblad).

Psallus aethiops (Zett.). Abisko (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 39).

Psallus aethiops (Zett.). Abisko (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 39, var *flavicolor* Lindberg); Abisko 6.8.1966, 1 ex. (förf.).

Psallus graminicola (Zett.). Abisko på olika slags buskar (Lindberg 1926, 111); vid Abiskojaure, Abiskojokk, Turistsjön och Laksjön (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 39); Torne träsk (Malaise enl. ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko 5.8 och 10.8.1966, 2 ex. (förf.). Arten lever på *Betula nana*.

Psallus betuleti (Fall.). Sammanlagt 4 exemplar bl.a. i närheten av turiststationen 4.—7.8.1966 (förf.).

Chlamydatus pulicarius (Fall.). Abisko (Lindberg 1926, 111); Björkliden (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 39); Björkliden (Kemner); sammanlagt 14 ex. bl.a. i närheten av Abisko turiststation juli 1955 och 1964 samt augusti 1965 och 1966 (förf.).

Chlamydatus pullus (Reuter). Vid Abiskojokk enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 30.

Loricula pselaphiformis Curtis. Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 39) omnämner fynd från Björkliden och Abiskosuolo.

Myrmedobia exilis (Fall.) (*tenella* (Zett.)). Förf. tog 1 ♂ på Slåttatjåkko 7.8.1966.

Elatophilus nigricornis (Zett.). 1 ex. på tall i Abisko 18.7.1955 (förf.).

Anthocoris nemorum (L.). Nuolja 17.7. och 20.7.1949, 4 ex. (Lundblad); Abisko 3.7.1955, 1 ex. (förf.); nära turiststationen 9.8.1966, 1 ex. (förf.).

Acomporis pygmaeus (Fall.). Tjuonaj(aure?) 1926 (O. Ringdahl); på *Pinus silvestris* i Abisko 7.8., 10.8. och 19.8.1965, 10 ex., samt 7.8.1966, 5 ex. (förf.).

Acalypta nigrina (Fall.). Abisko (Lindberg 1926, 110); Abisko 1938 (I. Agrell, ex. i Lunds entomologiska museum); Abisko 11.7.1955 samt 12. och 13.7.1964 (förf.).

Acalypta marginata (Wlff.). 1 ex. nära Abisko turiststation 8.7.1964 (förf.).

Acalypta carinata (Panzer). Abisko, ett flertal fynd enligt Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 39); Nuolja 15.7.1939, 1 ex. (Lindroth), 20.7.1949, 14 ex. (Lundblad); Abisko nära turiststationen 9.7.1964, 1 ex. (förf.); Nuolja 8.8.1966 (förf.).

Nysius thymi (Wlff.). Björkliden 1941, 1 ♀ (Kemner); Abisko nära turiststationen 8.8. och 9.8.1966, 15 ex. (förf.). — Eftersom även följande art finns i Abisko har jag ej tagit hänsyn till vissa äldre uppgifter (bl.a. Jensen-Haarup & Lindberg 1931) om fynd av *thymi* inom området.

Nysius groenlandicus (Zett.) (*ericae* Schill., var *obscuratus* Horv.). Abisko (Lindberg 1926, 110); Björkliden 1941 (Kemner); »Abisko» 1926 (O. Ringdahl); Abisko 18.8.1926 (O. Sjöberg); Abisko 1932 (L. Brundin); Riksgränsen 1.—5.9.1947 (O. Sjöberg); talrikt förekommande på järnvägsbanken i närheten av Abisko turiststation 8.—21.7.1964 och 8.—9.8.1966 (förf.).

Geocoris lapponicus Zett. Abisko (L. Brundin enligt Kemner 1937, 47); Abisko nära turiststationen 9.7.1964, 12 ex. (förf.).

Trapezonotus desertus Seidenst. Abisko nära turiststationen 9. och 10.7.1964, 2 ex. (förf.). — Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 40) omnämner fynd av en ♂ av *Tr. arenarius* (L.) på Nuolja. Huruvida detta exemplar tillhör *arenarius* sensu Seidenstücker eller *desertus* har förf. ej haft tillfälle att avgöra.

Eremocoris abietis (L.) (*erraticus* (F.), auct.). Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 40) anför ett flertal fynd av denna art i Abisko och Björkliden. Den är tagen vid Torne träsk av Malaise och 1918 av Sellman, i Abisko 17.7.1949 av Lundblad (1 ex.); förf. har funnit arten i Abisko 10.8.1965 och 5.8.1966 samt i närheten av turiststationen 8. och 9.7.1964.

Scolopostethus affinis (Schill.). Funnen i Björkliden enligt Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 40).

Scolopostethus thomsoni Reuter. Som föregående; dessutom har O. Lundblad tagit 2 ex. på Nuolja 20.7.1949.

Sciocoris micropthalmus Flor. C. H. Lindroth har funnit ett exemplar vid Torne träsk, Pålnaviken 18.7.1939.

Elasmotethus interstinctus (L.). Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling).

Aradus lugubris (Fall.). Abisko vid Nuoljabäckens nedre lopp (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 39); Torne träsk (R. Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling).

Aradus betulae (L.). Abisko (Jansson 1930, 39); Nuolja 25.6.1928, 1 ex. (L. Brun-din); Djupvikens lappläger 16.7.1955, 12 ex. (förf.); allmän på *Betula pubescens* i Abisko 9.—10.8.1965 (förf.).

Auchenorrhyncha

Cixius cunicularius (L.). Björkliden (Kemner enligt ex. i Lunds entomologiska museum.).

Stiroma bicarinata (H.-S.). Abisko nära turiststationen 8.8.1966, 1 ♂ (förf.).

Criomorpha borealis (J. Sahlb.). Abisko 4.—6.8.1924, 16.7.1959 (Lindberg 1926, 113 och 1960, 139); Abisko, t.ex. i närheten av turiststationen 10.—13.7.1964, 8.—9.8.1965 och 4.8.1966, inalles 51 ex. (förf.); på norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964, 1 ex. (förf.).

Achorotile albosignata (Dahlbom). Abisko utefter stigen mot Marmorbrottet 12.7.1964, 7 ex., och 7.8.1966, 2 ex. (förf.).

Javesella pellucida (F.). Abisko 13.7.1955, 1 ex., och 9.—13.7.1964, 3 ex. (förf.). Lindbergs (1926, 113) uppgift om ett fynd i Abisko kan därmed anses styrkt.

Javesella obscurella (Boh.). Abisko 16.7.1959, 4 ♀♀ (Lindberg 1960, 139).

Javesella discolor (Boh.). Abisko 1930 (Forsslund enligt Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 42); Abisko 16.7.1959, 6 ♂♂, 19 ♀♀ (Lindberg 1960, 139); »Abisko-området» 25.6.1954, 1 ex. (N. Rydén); Abisko 13.7.1964, 3 ex., 8.—9.8.1965, 5 ex. (förf.); nära turiststationen 9.7.1964, 2 ex. (förf.); Slåttatjåkko 7.8.1966, 2 ex. (förf.); norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964, 1 ex. (förf.).

Javesella forcipata (Boh.). Abisko 15.7.1955, 1 ex. (förf.).

f. *alpina* (J. Sahlb.). Abisko (Lindberg 1926, 113; 1960, 139); Abisko (F. Nordström); Torne träsk (Malaise); Abisko 15.7.1955, 11.7.1964, 9.8.1966 (förf.); Nuolja 14.7.1955, 3.7. och 13.7.1964 (förf.).

Ribautodelphax albostrigatus (Fieb.). Abisko 16.7.1959, 2 ♀♀ (Lindberg 1960, 139); i närheten av turiststationen 8.—13.7.1964, 52 ex. (förf.).

Philaenus spumarius (L.). Abisko nära turiststationen 13.7.1964 och 10.8.1965, 2 ex. (förf.).

Macropsis fuscata (Zett.). På toppen av Nissontjåkko 1928, 2 ex. (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 40, »*Pediopsis scutellata* Boh.»).

Oncopsis planiscuta (Thoms.). Abisko 1918 (F. Nordström enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling).

Typhlocyba bergmani Tullgr. I växtskyddsanstaltens samling förvaras ex. av denna art insamlade vid Torne träsk av Malaise och i Abisko 1918 av F. Nordström.

Sonronius dahlbomi (Zett.). Abisko 9.8.1966, 11 ex. på Chamaenerion (!) (förf.). Artens normala värdväxt är Alchemilla.

Macrosteles alpinus (Zett.). Abisko (Ringdahl enligt ex. i Lunds entom. museum); förf. har huvudsakligen i turiststationens omgivning insamlat inalles 54 ex. 9.8.1960, 9.7 och 13.7.1964, 4.8.1966 och 7.8.1966.

Macrosteles laevis (Ribaut). Abisko 16.7.1959, 6 ♂♂, 7 ♀♀ (Lindberg 1960, 139); ett ex. i närheten av turiststationen 9.7.1964 (förf.).

Macrosteles horvathi (W. Wagner). Förf. fann 3 ex. i Björkliden 9.8.1965. ssp. *nubila* (Oss.). Abisko 16.7.1959, 10 ♂♂, 3 ♀♀ (Lindberg 1960, 139).

Macrosteles frontalis (Scott). En ♂ nära turiststationen i Abisko 9.7.1964 (förf.).

Psammodettix nodosus (Rib.). Abisko nära turiststationen 9.7.1964, 6 ex. (förf.); Nuolja 6.8. och 8.8.1966, 3 ex. (förf.).

Psammodettix alienus (Dahlb.). Abisko (Håkan Lindberg enligt ex. i coll. Lindberg).

Deltocephalus pulicaris (Fall.). Abisko 16.7.1959, 2 ♂♂, 2 ♀♀ (Lindberg 1960, 139); Abisko 13.7.1955, 1 ex., och nära turiststationen 9.8.1966, 2 ex. (förf.).

Rosenus cruciatus (Osb. & Ball) (*Deltocephalus abiskoensis* Lindb.). — Det veterligen tidigast funna svenska exemplaret av denna holararktiska strit, en ♂ insamlad i Abisko 1918 av F. Nordström, sitter i växtskyddsanstaltens samling. Håkan Lindberg (1926, 112) beskrev arten som ny på 2 ♂♂ och 9 ♀♀ insamlade av honom i Abisko 4.—6.8.1924. Vid sitt senare besök i Abisko 16.7.1965 fann Lindberg ytterligare ett exemplar av vardera könet. Förf. tog 1 ex. på Nuolja 8.8.1966 men har dessutom insamlat sammanlagt 175 ex. på gräs, bl.a. *Agrostis tenuis*, utmed stigen Abisko—Marmorbrottet. 12.7.1964, 8.8.1965, 4.—7.8.1966. Enda svenska fyndort utanför Abiskoområdet är t.v. Sarek.

Arthaldeus pascuellus (Fall.). 3 ex. vid Abiskojokk (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 41).

Diplocolenus abdominalis (F.). Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko i närheten av turiststationen 8.7. och 12.7.1964 samt 10.8.1965, 3 ex. (förf.).

Diplocolenus limbatellus (Zett.). Allmän. Ett flertal insamlingsresultat i Abiskoområdet redovisas av Lindberg (1926 och 1960) samt av Jensen-Haarup & Lindberg (1931). Opublicerade fynd: Riksgränsen (Kemner); Björkliden (Kemner och N. Rydén); Vassijaure (Ringdahl); Torne träsk (Malaise); Abisko (Nordström, Ringdahl, Thienemann); Nuolja 20.7.1949 (O. Lundblad); själv har jag tillvaratagit exemplar bl.a. från området kring turiststationen i juli och augusti 1955, 1964 och 1965 samt från Torne träskes nordsida mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964.

Jassargus alpinus (Then), ssp. *neglectus* (Then). Abisko (Håkan Lindberg enligt exemplar i coll. Lindberg).

Ebarrius cognatus (Fieb.). Sammanlagt 9 ex. i närheten av Abisko turiststation 8.—13.7.1964 samt 10.8.1965 (förf.).

Scleroracus plutonius (Marshall). Abisko 9.8.1966, 1 ♂ (förf.). — Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 41) meddelar fynd av »*Athysanus russeolus* Fall.» från Kieronas sluttning mot Abiskojaure och av »*Athysanus striatulus* Fall.» på Nissontjåkko. Vilken eller vilka *Scleroracus*-arter det här rör sig om är f.n. omöjligt att säga.

Streptanus marginatus (Kbm.) (*brevipennis* (Kbm.)). I björkskog vid Abiskojokk (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 41); Abisko (Lindberg 1960, 139; Abisko (F. Nordström, förf.); nära Abisko turiststation (förf.).

Macustus grisescens (Zett.). Abisko (Lindberg 1926, 112); vid Nuoljabäcken (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 41); Abisko (Lindberg 1960, 139); Abisko (F. förf.); nära turiststationen 9.7.1964 och 9.8.1966 (förf.); Björkliden 9.8.1965 (förf.).

Thamnotettix confinis (Zett.), ± f. *stupidula* (Zett.). Abisko (Lindberg 1926, 113 och 1960, 139; Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 41); Abisko (F. Nordström; Lundblad 17.7.1949; förf. 15.7.1955 och 6.7.1964); nära turiststationen 9.7.1964 (förf.); Slåttatjåkko 7.8.1966 (förf.); Torne träsk (Malaise); Jebrenjokk (Ringdahl).

Hypospadianus torneellus (Zett.). Torne träsk (Zetterstedt 1838, 294); Abisko (Lindberg 1926, 113); Torne träsk (Malaise enligt ex. i växtskyddsanstaltens samling); Abisko (F. Nordström, som föreg.). Jag har tagit ett exemplar i Abisko 18.7.1955 och ett på Slåttatjåkko 7.8.1966.

Doliotettix pallens (Zett.). Abisko (Lindberg 1926, 112 och 1960, 139); vid Laksjön (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 41); Abisko (Ringdahl; förf. 6.7.1964 och 4.8.1966); nära turiststationen 9.7.1964 och 9.8.1965 (förf.).

Cicadula intermedia (Boh.). Abisko (Lindberg 1926, 113); vid turiststationen, Påtsojokk och Kamajokk (Jensen-Haarup & Lindberg 1931, 42); Torne träsk (Malaise); Abisko (Thienemann; Ringdahl; förf. 9.8.1966).

Cicadula quadrinotata (F.). Abisko 9.8.1966, 13 ex. (förf.).

Pseudotettix subfuscus (Fall.). Ett flertal fynd från olika Abisko-lokaler redovisas av Jensen-Haarup & Lindberg (1931, 41—42). Lindberg (1960, 139) fann ytterligare ett par exemplar i Abisko. Opublicerade fynd: Jebrenjokk (Ringdahl); Torne träsk (Malaise); Abisko (F. Nordström); Nuolja 20.7.1949 (Lundblad); Abisko 18.7.1955 och 6.7.1964 (förf.); Slåttatjåkko 2.7.1964 och 7.8.1966 (förf.).

Psylloidea

Craspedolepta subpunctata (Foerst.). Abisko i närheten av turiststationen 13.7.1955, 9.7.1964 och 9.8.1966 (förf.). På *Chamaenerion angustifolium*.

Craspedolepta nebulosa (Zett.). På *Chamaenerion angustifolium* i närheten av Abisko turiststation 3.7.1955, 9.7.1964 och 9.8.1965 (förf.).

Psylla alni (L.). Ungstadier på *Alnus incana* nära Abiskojokks kanyon 9.8.1965 (förf.).

Psylla betulae (L.). Abisko (F. Nordström); Björkliden 1941 (Kemner); Abisko på *Betula pubescens* 10.8.1965, 1 ex. (förf.).

Psylla betulaenanae Oss. Bland typerna till denna nyligen beskrivna art finns material från Abisko och Torne träsk, insamlat av F. Nordström, R. Malaise, G. Heslop-Harrison och förf. Se vidare originalpublikationen (Ossiannilsson 1970, 135 ff.). Arten är allmän på *Betula nana* i Abiskoområdet liksom i hela norra Sverige.

Psylla sorbi (L.). På *Sorbus aucuparia* i Abisko 9.8.1965, 2 ex. (förf.); i Björklidentrakten samma datum, 1 ♂ (förf.). Ungstadier insamlade på rönningar i Abisko 12.7.1964 och på Torne träsk norra strand mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964 (förf.).

Psylla hartigi Flor. På *Betula pubescens* i Abisko 13.7.1964 och 8.8.1965 (förf.).

Psylla myrtilli W. Wagner. Abisko på *Vaccinium uliginosum* 18.7.1955 och 10.8.1965 (förf.). De fyra första ungstadierna träffades i Abisko på *Vaccinium myrtilli* och *uliginosum* 4. och 5.7.1964, sista stadiet 18.7.1955 och 10.7.1964 (Ossiannilsson 1965, 209—10).

Psylla zaicevi Šulc (*soot-ryeni* Oss.). Denna lilla bladloppa är av hittills föreliggande data att döma rent arktisk. På Nuolja har jag insamlat den från 620 m.ö.h. på *Salix lanata*, *glauca*, *lapponum* och *phylicifolia* 3.—8.7.1964. Den förekommer i detta område i stor abundans. Ungstadier insamlades på *Salix glauca* 5.8.1964. Liksom ungarna av våra övriga *salicicola* *Psylla*-arter (utom *ambigua*) träffas de företrädesvis i värdväxternas honhängen. Utanför Abisko är *Psylla zaicevi* hos oss endast känd från Virihaure-området i Lule lappmark, där den träffats på 600—850 m.ö.h. (Ossiannilsson 1951).

Psylla palmeni Löw. Inom området allmän på *Salix phylicifolia*, *glauca* och *lanata*. Såväl ungstadier som fullbildade träffades i Björkliden 9.8.1965; i Abisko har jag insamlat fullbildade exemplar 3.—13.7.1964, 8.—10.8.1965 samt nära turiststationen 9.8.1966. Ungstadier har jag funnit på Nuolja 7.7.1964 (690 m.ö.h.), 7.8.1965 (640 m.ö.h.), 11.8.1965 och 5.8.1966.

Psylla propinqua Schaefer. På *Salix lapponum* i närheten av Abisko turiststation 8.7.1964, fullbildade och ungstadier (förf.).

Psylla ambigua Foerst. 2 ex. på *Salix caprea* på Torne träsk norra strand mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964 (förf.).

Psylla klapateki Šulc. Abisko på *Pinus silvestris* 10.8.1965 och 7.8.1966 (förf.); Nuolja på *Salix lanata* och sp. 3.—13.7.1964, Slåttatjåkko på *S. phylicifolia* 2.7.1964 (förf.). Jag har insamlat ungstadier i Abisko på *Salix myrsinifolia* 9.8.1965, på *S. phylicifolia* i närheten av turiststationen 2.7.1964, vidare på *Salix glauca* och *lanata* på Nuolja 640 m.ö.h. 7.8.1965, på *Salix phylicifolia* på Torne träsk nordsida mellan Jebrenjokk och Snorijokk 7.7.1964 samt i Björkliden 9.8.1965.

Psylla nigrita (Zett.). Abisko på *Pinus silvestris* 7.8.1966, 2 ex. (förf.).

Trioza apicalis Foerst. I min samling finns 11 ex. som jag tagit på Nuolja 14.7.1955. Uppgift om värdväxt saknas, men *Angelica* kommer närmast i fråga.

Trioza pallida Haupt. Björkliden 29.6.1954, 1 ♂ (N. Rydén); Abisko 12. och 13.7.1955, 4 ex. (förf.); på norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokk och Jebrenjokk 7.7.1964, 6 ex. (förf.).

Trioza viridula (Zett.). Abisko 13.7.1955, 1 ♀ (förf.); Nuolja 14.7.1955, 13.7.1964 och 11.8.1965, sammanlagt 17 ♀♀ (förf.); dessutom föreligger ungstadier insamlade på *Cirsium heterophyllum* på Nuolja 18.7. och 22.7.1964 samt 7.8. och 11.8.1965.

Trioza urticae (L.). Laksjön 8.7.1954, 1 ♂, 1 ♀ (N. Rydén).

Trioza femoralis Foerst. 1 ex. på Nuolja 14.7.1955 (förf.).

Trioza striola Flor. 3 ex. i Abisko 13.7.1955 (förf.).

Aphidoidea

Förkortningar: al.=vingad, apt.=ovingad vivipar hona; juv.=ungstadium. Där ej annat anges är insamlaren förf.

Eulachnus agilis (Klt.). Abisko på *Pinus silvestris* 11.7.1964 (apt.) och 7.8.1966 (juv.).

Cinara juniperi (DeGeer). På *Juniperus communis* i Abisko 11.7.1955, 8.7.1964 och 8.8.1965 (apt.).

Cinara pinea (Mordv.). På *Pinus silvestris* i Abisko 11.7.1964 och 10.8.1965 (apt.).

Chaitophorus nigricantis Pintera in litt. Abisko på *Salix myrsinifolia* 13.7.1955 (fundatrix) (Ossiannilsson 1959 b, 387 (*Chaitophorus* sp.)).

Euceraphis punctipennis (Zett.). Överallt allmän på *Betula*.

Clethrobius comes (Walk.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 393 (*Betacallis*)).

Betulaphis brevipilosa Börner. Abisko på *Betula nana* 10.7.1955 (apt., juv.)

(Ossiannilsson 1959 b, 395), 5.7.1964 (apt.), och i närheten av naturvetenskapliga stationen 6.7.1964 (al., apt., juv.).

Thripsaphis caespitosae Oss. På *Carex caespitosa* nära turiststationen 8.7.1964 (al., apt., juv.).

Trichocallis cyperi (Walk.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 403); på *Carex acuta* nära turiststationen 8.7.1964, apt.

Allaphis verrucosa (Gill.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 405).

Pterocomma pilosum Buckt., ssp. *konoii* Hori. Slåttatjåkko på *Salix lanata* 2.7.1964 (1 apt.).

Pterocomma salicis (L.). Abisko nära turiststationen 9.8.1965, 1 al.

Pterocomma steinheili (Mordv.), ssp. *ringdahli* Wahlgr. Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 410); Abisko på *Salix lapponum* 12.7.1964 (al., apt.); Nuolja på *Salix* sp. 3.7.1964 (al.); Nuolja 690 m.ö.h. på *Salix glauca* 8.7.1964 (apt.); Slåttatjåkko på *Salix glauca* 2.7.1964 (al.).

Plocamaphis amerinae (Htg.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 a, 1959 b, 412 ut ssp. *borealis*).

Rhopalosiphum padi (L.). Abisko nära turiststationen på *Carex acuta* 8.7.1964 (apt.).

Schizaphis variegata Oss. Beskriven från Abisko på *Carex juncella* (Ossiannilsson 1959 a, 15; 1959 b, 417).

Aphis astragali Oss. På *Astragalus alpinus*. Beskriven från Abisko (Ossiannilsson 1959 a, 18; 1959 b, 428).

Dysaphis sorbi (Klt.). Abisko på *Sorbus aucuparia* 12.7.1964 (apt.).

Brachycaudus klugkisti (Börner). Abisko 9.8.1965 (apt.); Björkliden på *Melandrium rubrum* 9.8.1965 (apt.).

Brachycaudus lychnidis (L.), auct. 1 aptera på *Melandrium rubrum* på Torne träsk nordsida mellan Snorijokks och Jebrenjokks utflöden 7.7.1964.

Thuleaphis rumexicolens (Patch). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 444); Abisko nära turiststationen på *Rumex acetosella* 8.7.1964 (al., apt.).

Ericaphis latifrons (Börner). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 453); på *Empetrum nigrum* nära Abisko naturvetenskapliga station 6.7.1964 (juv.); på *Empetrum* utefter stigen mot Marmorbrottet 7.8.1966 (apt., juv.); Abisko på *Vaccinium vitis idaea* (antagligen tillf.) 7.8.1966, ♀.

Cavariella aegopodii (Scop.). Abisko nära turiststationen 8.7.1964 (apt.), och Abisko 12.7.1964 (apt.), båda fynden på *Salix lapponum*.

Cavariella archangelicae (Scop.). Nuolja på *Salix glauca* 5.8.1966 (apt.).

Pleotrichophorus duponti H.R.L. Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 494).

Nasonovia pilosellae (Börner). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 475).

Nasonovia ribisnigri (Mosley). På *Hieracium murorum* vid stigen Abisko—Marmorbrottet 7.8.1966 (1 al.).

Hyperomyzus rhinanthi (Schout.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 477).

Rhopalosiphoninus calthae (Koch). På *Caltha palustris* vid stigen mot Kårsavagge 7.8.1966 (apt.).

Rhopalosiphoninus tulipaellus (Theob.). Björkliden 9.8.1965, 4 al. (Ossiannilsson 1969 a, 31). Hittills enda svenska fyndet. Att denna art befunnits tillhöra Sveriges fauna är ej särskilt märkligt, men att det första fyndet skulle göras just i Abiskoområdet är onekligen anmärkningsvärt, då arten ingalunda är vare sig arktisk eller subarktisk. Utbredning: Danmark, England, Holland, Belgien, Tyskland.

Aulacorthum solani (Klt.). Abisko 9.8.1965 (juv.); Nuolja 13.7.1964 (1 apt.).

Aulacorthum vaccinii H.R.L. På Empetrum (vilsegångna ex.) vid stigen Abisko—Marmorbrottet 7.8.1966 (1 ♂, 1 apt.).

Acyrtosiphon brevicornis H.R.L. Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 482); Slåt-tatjäkko på Dryas 2.7.1964 (apt.); på Dryas vid stigen Abisko—Marmorbrottet 7.8.1966 (apt.). Beskriven från Grönland, i Sverige hittills endast funnen i Abisko-området.

Acyrtosiphon malvae (Mosley), ssp. *borealis* H.R.L. Nuolja 8.8.1966, hävning i örtvegetation (apt.); Björkliden på ängsartad sluttning 9.8.1965 (apt.).

Acyrtosiphon malvae, ssp. *geranii* (Klt.). Nuolja på Geranium silvaticum 13.7.1964 (apt.).

Acyrtosiphon pisum (Harr.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 486); Abisko på Astragalus alpinus 6.7.1964 (juv.) och 7.8.1966 (♂♀); Abisko vid stigen mot Kårsavagge 7.8.1966 (apt.); Björkliden 9.8.1965 (apt.).

Metopolophium tenerum H.R.L. Abisko 12.7.1964 (apt.); på Deschampsia flexuosa 7.8.1966 (al., apt.).

Sitobion dryopteridis (Holman). På Athyrium filix femina på norra stranden av Torne träsk mellan Snorijokk och Jebrenjokk 7.7.1964 (apt.); Abisko på Lastrea dryopteris 7.8.1966 (apt.).

Sitobion fragariae (Walk.). Abisko 12.7.1964 (1 al.).

Macrosiphum epilobiellum Theob. Abisko 9.8.1965 (apt.).

Macrosiphum gei (Koch). Abisko på Anthriscus silvestris 10.7.1964 (juv.).

Macrosiphum melampyri Mordv. På Melampyrum sp. vid stigen Abisko—Kårsavagge 7.8.1966 (apt.) och 8.8.1966 (♀).

Macrosiphum rosae (L.). Nuolja 11.8.1965, 1 alata på Cirsium heterophyllum.

Uroleucon solidaginis (F.). Abisko på Solidago virgaurea 12.7.1964 (apt.), även observerad 1966.

Uroleucon taraxaci (Klt.). Björkliden på kärrmark 9.8.1965 (al., ♂).

Macrosiphoniella millefolii (DeGeer). Abisko 9.7.1964 (apt.); Björkliden 9.8.1964 (al., apt.).

Macrosiphoniella sejuncta (Walk.). Björkliden 9.8.1965 (al., juv.).

Amphorophora gei (Börner). Abisko 10.7.1964 (apt.); Nuolja 13.7.1964 (apt.); Björklidentrakten på Geum rivale 9.8.1965 (apt.).

Amphorophora rubi (Klt.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 509); Nuolja 13.7.1964 (apt.).

Sitomyzus vibei H.R.L. 1 aptera erhöles vid hävning i örtartad vegetation utmed stigen Abisko—Marmorbrottet 8.8.1965. Ny för Sverige, men fyndet förut publicerat (Ossiannilsson 1969 a, 33). Tidigare veterligen endast känd från Grönland.

Wahlgreniella ossiannilssoni H.R.L. Abisko på Arctostaphylos uva-ursi 11.7.1964 (apt., juv.).

Wahlgreniella vaccinii (Theob.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 510); Abisko på Vaccinium vitis idaea vid stigen Abisko—Marmorbrottet 7.8.1966 (apt., ♂♀).

Pineus pini (Gmel.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 b, 521).

Coccoidea

Matsucoccus pini (Green). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 c, 193); talrikt återfunnen på Pinus silvestris i Abisko 11.7.1964. Hittills enda svenska fyndort, vilket är anmärkningsvärt i betraktande av den uppmärksamhet som jag under mina insamlingsresor i de flesta svenska landskap alltid ägnat barrträden. Tallbestånden i Abisko kan ju ej heller betecknas som överdrivet rikliga.

Steingelia gorodetskia Nass. Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 c, 193). Hittills enda svenska fynd.

Arctothezia cataphracta (Olafs.). Abisko 1955 (Ossiannilsson 1959 c, 194); i förna 8.7.1964. Allmän bland mossor, i förna etc. såväl på fjällheden som i markskikten i björkskogen.

Heliococcus osborni (Sanders) (?). Förf. fann 3 ♀♀ av en *Heliococcus*-art på och under lösa barkflagor på stammen av en fjällbjörk (*Betula pubescens*) i Abisko 6.8.1965. Exemplaren har vid närmare undersökning ej kunnat identifieras som tillhörande någon veterligen känd europeisk art, däremot visar de en överraskande god överensstämmelse med beskrivningen på den nordamerikanska *H. osborni* (Sanders) i Ferris (1950, 99—100). I Nordamerika lever arten på och under barken av diverse lövträd, och Ferris skriver: »It seems evident that this species occurs rather commonly throughout at least the eastern half of the United States».

Abstract

The present paper is a survey of the Hemipterous fauna of the Abisko district in northern Swedish Lapland. The following species occurring in Abisko have not been found elsewhere in Sweden so far: *Schizaphis variegata* Oss., *Aphis astragalii* Oss., *Rhopalosiphoninus tulipaellus* (Theob.), *Acyrtosiphon brevicornis* H.R.L., *Sitomyzus vibei* H.R.L., *Matsucoccus pini* (Green), *Steingelia gorodetskia* Nass., and one *Heliococcus* species, probably *osborni* (Sanders). A population of *Teratocoris saundersi* Dgl. & Scott living on *Poa pratensis* in Abisko is believed to belong to a distinct race, but this problem will be discussed in more detail elsewhere.

Litteratur

- FERRIS, G. F., 1950. Atlas of the scale insects of North America. Series V. The Pseudococcidae (Part I). Stanford, California.
- JANSSON, A., 1930. Förteckning över Ölands, Gotlands, Fåröns och Gotska Sandöns Hemiptera Heteroptera. Ent. tidskr. 51, 36—47.
- JENSEN-HAARUP, A. C., & LINDBERG, H., 1931. 8. Halvvingar — Hemiptera i: Insektafaunan inom Abisko nationalpark III. Studier under ledning av Yngve Sjöstedt. K.V.A. Skr. i naturskyddsärenden Nr. 18. Stockholm.
- KEMNER, N. A., 1937. Anteckningar om Hemiptera heteroptera. II. Opusc. ent. 2, 46—48.
- LINDBERG, H., 1926. Hemipterfynd från nordligaste Norge och Sverige. Notulae ent. 6, 109—113.
- 1944. Ökologisk-geographische Untersuchungen zur Insektenfauna der Felsentümpel an den Küsten Finnlands. Acta zool. fenn. 41, 1—178, Taf. 1—4.
- 1960. Cicadinfynd i Abisko. Notulae ent. 40, 139.
- LUNDBLAD, O., 1915. Anteckningar om våra vattenhemipterer. Ent. tidskr. 36, 186—201.
- 1922. Anteckningar om våra vattenhemipterer. III. Ibid. 43, 139—170.
- 1923. Anteckningar om våra vattenhemipterer. III. Ibid. 44, 57—106.
- 1927. Anteckningar om våra vattenhemipterer. III. Ibid. 43, 139—170.
- 1936. De svenska vattenhemipterernas ekologi och djuergeografiska ställning. (Anteckningar om våra vattenhemipterer. IV.). Ibid. 57, 29—74.
- OSSIANNILSSON, F., 1951. Hemiptera. I: Brinck-Wingstrand: The mountain fauna of the Virihaure area in Swedish Lapland. II. Special account. K. Fysiogr. Sällsk. Handl. N.F. 61, No. 2.
- 1959 a. Contributions to the knowledge of Swedish aphids. I. Descriptions of some apparently undescribed forms. Ann. R. Agr. Coll. Sweden 25, 1—46.
- 1959 b. Contributions to the knowledge of Swedish aphids. II. List of species with find records and ecological notes. Ibid. 25, 375—527.

- 1959 c. Bidrag till kännedomen om den svenska sköldlusfaunan (Hom. Coccoidea) II. Opusc. ent. 24, 193—201.
 - 1960. On *Glaenocorisa cavifrons* Thoms. (Hem., Heteropt., Corix.). Ibid. 25, 170—172.
 - 1965. Über die Larvenstadien von *Psylla myrtilli* W. Wagner 1947 (Homoptera, Psylloidea). Zool. Beitr. N.F. 11, 209—219.
 - 1969. Notes on some Swedish aphids (Hem. Aphidoidea). Opusc. ent. 34, 28—34.
 - 1970. Contributions to the knowledge of Swedish Psyllids (Hem. Psylloidea) 1—4. Ent. Scand. 1, 135—144.
- ZETTERSTEDT, J. W., 1838. Insecta lapponica. Pars prima, 1—314. Lipsiae.